

Fågelinfluensan H5N8 har åter drabbat en tamfågelbesättning i Sverige, denna gång i Nyköping. Epizteln

rapporterar också om hur import av exotiska amfibier och reptiler kan sprida smittor som hotar inhemska släktingar. Texten är sammanställd av Madeleine Gertzell, Jordbruksverket.

UTBROTT AV AVIÄR INFLUENZA I NYKÖPING

Ett nytt utbrott av fågelinfluensa av typen H5N8 konstaterades den 24 april i en värphönsbesättning i Nyköping. Detta är det första fallet i Södermanland, vilda fåglar inkluderat. På anläggningen som består av två hus, med två avdelningar i varje hus, fanns det vid tidpunkten för utbrottet 50 000 frigående värphöns inomhus.

Besättningen började visa symtom den 21 april i form av ökad dödlighet, som sedan eskalerade i en hel avdelning. Jordbruksverket beslutade om provtagning och analysresultatet från SVA visade att besättningen var positiv för högpatogeten fågelinfluensa av typen H5N8.

Den aktuella anläggningen har belagts med tillträdesförbud och särskilda restriktioner och det är även beslutat om ett skyddsområde med en radie om tre kilometer från den smittade gården och ett övervakningsområde med tio kilometers radie. I skyddsområdet gäller bland annat följande restriktioner:

Fjäderfå och andra fåglar i fångenskap ska hållas inomhus. Det är förbjudet för obehöriga att gå in i djurstallar med fjäderfå och andra fåglar. Det är förbjudet att transportera fjäderfå, levande fåglar, kläckägg och fågelprodukter mellan anläggningar för fjäderfå. Även inom övervakningsområdet gäller förbud mot transporter. Det är möjligt att söka dispens hos länsstyrelsen för vissa transporter inom områdena. Fågelinfluensa av typen H5N8 har cirkulerat i Europa under hösten och vintern i Sverige, Danmark, Finland och flera länder på kontinenten. En värphönsbesättning i Skåne drabba-

des i december 2016 av fågelinfluensa. Även ett antal hobbybesättningar, en djurpark och ett antal vilda fåglar har drabbats i Sverige. Den 30 mars 2017 sänktes vår skyddsnivå från 2 till 1. Det innebär att fjäderfån och andra tama fåglar får gå inhägnade utomhus med vatten och foder under tak. I takt med att våren gör sitt intåg och det blir varmare kommer fågelinfluensaviruset att ha svårare att överleva i omgivningen. Det finns dock fortfarande risk för spridning från framför allt vattenlevande fåglar. Därför är det även fortsättningsvis viktigt att ha goda skötselrutiner och i möjligaste mån förhindra kontakt med vilda fåglar.

Fågelinfluensa finns i många varianter och är mycket smittsam mellan fåglar. Mildare varianter av viruset finns naturligt bland vilda fåglar, framför allt hos sjöfågel. Symtomen på högpatogeten fågelinfluensa varierar men kännetecknas ofta av att sjukdomen inträffar plötsligt med ökad dödlighet, nedsatt allmäntillstånd, minskad aptit och diarré hos fåglarna. Ibland ses svullet huvud och kam samt blödningar på benen, ökad förekomst av skinnägg och minskad äggproduktion eftersom de sjuka djuren slutar producera ägg.

SMITTOR HOS EXOTISKA SÄLLSKAPSDJUR

En ny svampsjukdom orsakad av chytridsvampen *Batrachochytrium salamandrivorans* (Bsal) har förts in i EU via salamandrar från Asien. Sjukdomen är redan spridd bland vilda salamandrar i Belgien och Nederländerna och finns bland fångenskapsuppfödda djur i Tyskland och England. Populationen av eldsalamander

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

FOTO: THOMAS ZIEGLER, KÖLN ZOO

Exotiska djurarter som denna ökenvaran kan via import och handel sprida allvarliga smittor, som kan hota biosäkerhet och artskydd.

(*Salamandra salamandra*) har i Nederländerna decimerats med hela 99 procent på kort tid (2008–2015). Trots detta är det bara ett fåtal av EUs medlemsstater som provtar de salamandrar som finns i handel eller i naturen för Bsal.

Flera salamanderfamiljer är mottagliga för sjukdomen: salamandrar, lunglösa salamandrar, vinkelsalamandrar och tandlösa gälsalamand-

rar. Däremot är många asiatiska salamanderarter inte alls känsliga för sjukdomen och kan således vara tysta bärare. Sjukdomen liknar chytridsjuka orsakad av svampen *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd), som spridits världen över via importerade grodor och som vållar stora problem för många grodarter. SVA har haft viss övervakning av Bd, men Bsal-svamp hos salamandrar har inte övervakats. SVA sätter nu upp en PCR-analys även för Bsal.

Handeln med de flesta amfibier är svagt reglerad och många av de djur som säljs är vildfångade individer. Det är otillåtet att som privatperson hålla vildfångade groddjur, men det lär vara vanligt förekommande ändå. Det är därför viktigt att veterinärer i sin yrkesutövning upplyser djurägare om vilka risker som en import av amfibier kan medföra, med biosäkerhet och artskydd i åtanke.

Även reptiler har smittor som kan komma med vid handel av djur. Vid ett beslag av fyra ökenvaraner (*Varanus griseus griseus*) i Sverige konstaterade den behandlande veterinären att minst ett av djuren var smittat med *Cryptosporidium varanii*. Djuren hölls vid beslagstillfället från hygiensynpunkt under mycket otillfredsställande förhållanden och var med stor sannolikhet vildfångade. Djuren kunde placeras hos Köln Zoo och där ingå i ett avelsprogram för hotade arter. ■

noterat

Smågrisödlighet minskas av senarelagd gruppållning

I svensk ekologisk smågrisproduktion hålls suggor och smågrisar tillsammans i gruppållning från två veckor efter grisning. Gruppållningen gör att digivning sker mer sällan än i konventionell smågrisproduktion, där varje sugga hålls ensam med sina smågrisar i en box tills avvänjning. Att digivning inte sker lika ofta gör att smågrisarna växer sämre och att dödligheten ökar.

Forskare vid SLU har i samarbete med Gård & Djurhälsan jämfört tre olika skötselrutiner för suggor och undersökt samband mellan digivning, smågristillväxt och smågrisödlighet. 43 suggor med smågrisar släpptes ut i gruppållning en, två eller tre veckor efter grisning. Smågrisödligheten

FOTO: JOHAN BECK-FRIS

Smågrisödligheten var signifikant lägre om suggor och smågrisar blev utsläppta till gruppållning tre veckor istället för en vecka efter födelsen.

var signifikant lägre om suggorna och smågrisarna blev utsläppta till gruppållning tre veckor istället för en vecka efter födelsen. För ett gott resultat var det dock

viktigt att motverka smågrisödligheten den första levnadsveckan oavsett hållningssystem.

Sedan studien genomfördes har KRAV ändrat sitt regelverk så att suggor måste ha tillgång till utevistelse från tre istället för två veckor efter grisning, vilket innebär att gruppållning i praktiken kommer att startas från tre veckors ålder.

Källa: Thomsson O et al. Consequences for piglet performance of group housing lactating sows at one, two, or three weeks post-farrowing. *PLoS One*, 2016, 3, 11(6):e0156581. ■